

16.11.2021

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Eduskunta
Hallintovaliokunta

VNS 4/2021 vp Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Strategiapäällikkö Ari Evwaraye

Sisäministeriön asiantuntijalausunto koskien poikkihallinnollista turvallisuustyötä; suullista kuulemista täydentävät kirjallista vastaukset

Eduskunnan hallintovaliokunta järjesti 12.11.2021 kuulemistilaisuuden koskien sisäisen turvallisuuden selontekoa sekä sisäisen turvallisuuden poikkihallinnollista yhteistyötä. Kuulemistilaisuuden päätteeksi valiokunnan jäsenet esittivät kuultaville kysymyksiä, joihin vastaukset pyydettiin toimittamaan kirjallisesti valiokunnalle 16.11.2021 mennessä.

Sisäministeriölle osoitetut kysymykset (vastaukset kysymyksiin *kursiivilla*):

1) Sisäisen turvallisuuden selonteossa todetaan, että maahanmuutto itsessään ei ole turvallisuuskysymys. Tulisiko hallintovaliokunnan kuulemisessa 12.11.2021 esitettyjen näkemysten ja seikkojen perusteella kuitenkin kiinnittää huomiota maahanmuuttopolitiikkaan osana sisäisen turvallisuuden politiikkakokonaisuutta?

Maahanmuuttopolitiikka ja sen merkitys sisäiselle turvallisuudelle on rinnastettavissa moneen muuhun politiikka-alueeseen (esimerkiksi päihdepolitiikka, työllisyyspolitiikka, sosiaali- ja terveyspolitiikka ja koulutuspolitiikka), joita koskevilla päätöksillä on merkitystä sisäisen turvallisuuden kysymyksissä, mutta joissa turvallisuus on yksi useista niitä koskevan päätöksenteon intresseistä. Sisäistä turvallisuutta koskeva selontekomenettely on vielä suhteellisen uusi ja selontekoja koskevilla päätöksillään eduskunnalla on mahdollisuus ohjata, millä tavoin, millä perustein ja missä laajuudessa sisäisen turvallisuuden politiikkalinjauksia käsiteltäessä tulee käsitellä myös näitä muita politiikka-alueita.

Niin Suomessa syntyneiden kuin maahan muuttaneiden syrjäytymistä ja taloudellista huono-osaisuutta on ehkäistävä ennalta. Ne ovat merkittäviä syitä esimerkiksi rikollisuuden taustalla. Osallisuus ja luottamus yhteiskuntaan sekä kanssaihmiin ennalta ehkäisevät vuorostaan muun muassa väkivaltaista radikalisoitumista, aatesuunnasta riippumatta. Maahan muuttaneiden henkilöiden osalta parasta syrjäytymisen, taloudellisen huono-osaisuuden ja yhteiskunnallisen ulkopuolisuuden ennaltaehkäisyä onkin onnistunut kotoutuminen. Selonteossaan kotoutumisen edistämisen

Sisäministeriö

Irrikesministeriet

uudistamistarpeista hallitus on esittänyt lisätoimia kotoutumisen kehittämiseksi.

Suomen maahanmuuttopolitiikan yhtenä tavoitteena on lisätä työperäistä maahanmuuttoa tavalla, joka vahvistaa julkista taloutta. Julkisella taloudella on keskeinen merkitys, kun yhteiskuntamme pyrkii vaikuttamaan selonteossakin tunnistettuihin sisäisen turvallisuuden ongelmien merkittävimpiin juurisyihin muun muassa edellä lueteltuihin politiikka-alueisiin kuuluvilla toimilla.

Turvapaikkapolitiikassa sisäisen turvallisuudenkin kannalta keskeisiä kansallisia toimenpiteitä ja tavoitteita ovat turvapaikkahakemusten sujuva ja oikeusvarma käsittely, tehokas luvan saaneiden kotoutuminen ja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden paluu lähtömaihinsa vapaaehtoisen paluun sekä tarvittaessa palauttamisen kautta.

Konkreettisesti sisäiseen turvallisuuteen liittyvän yksittäisen, mutta sinällään merkittävän lainsäädännöllisen kysymyksen muodostaa ulkomaalaislain säädökset maahan pääsyn sekä oleskelun estämisestä ja maassa olevan henkilön maasta poistamisesta (käännyttäminen ja karkottaminen) turvallisuuteen liittyvistä syistä. Niiden osalta on tärkeää, että lainsäädäntö ja sen soveltaminen on tehokasta ja ajantasaista huomioiden toisaalta nykyinen toimintaympäristö ja toisaalta Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet sekä perus- ja ihmisoikeudet.

2) Onko selonteon valmistelutapa ollut hyvä vai olisiko se pitänyt valmistella esimerkiksi niin, että virkamiehet laativat pohja-aineiston, jonka jälkeen sitä vasta oltaisiin tarkasteltu poliittisesti?

Sisäisen turvallisuuden selonteon valmistelu on vastannut muiden sen kaltaisten laajoja politiikkakokonaisuuksia kattavien selontekojen valmistelua, jossa työtä on tehty rinnan useilla tasoilla, kuten asiantuntijaryhmissä, yhteen sovittavassa sihteeristössä, valtioneuvoston poliittisessa ohjauksessa ja parlamentarisessa seurantaryhmässä. Lisäksi selonteon valmistelussa on kuultu ministeriöitä, viranomaisia ja muita yhteiskunnallisia toimijoita varsin laajasti.

Sisäinen turvallisuus on politiikka-alueena hyvin laaja ja siihen vaikuttavien asioiden kirjo on vielä laajempi. Sisäisen turvallisuuden kysymysten keskinäistä tärkeyttä tai niiden käsittelyn laajuutta ei myöskään ole täysin mahdollista määrittää ilman poliittista ja arvopohjaista tarkastelua. Tästä näkökulmasta sekä valmistelulle että selonteolle on ollut eduksi, että niin valtioneuvosto kuin parlamentaarinen seurantaryhmä ovat jo valmistelun

16.11.2021

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

aikana näkemyksillään ohjanneet, mitä asioita ja alueita selonteon tulisi kattaa ja missä laajuudessa.